

Pedagojik Formasyon Eğitimi Almakta Olan Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyona İlişkin Metaforik Algıları¹

Yusuf Celal Erol² Tuncay Yavuz Özdemir³
Muhammed Turhan⁴ Mukadder Boydak Özan⁵ Hakan Polat⁶

Type/Tür:

Research/Araştırma

Received/Geliş Tarihi:

August 1/1 Ağustos 2017

Accepted/Kabul Tarihi:

November 3/3 Kasım 2017

Page numbers/Sayfa No: 348–364

Corresponding

Author/İletişimden Sorumlu

Yazar: yusufcelalerol@gmail.com

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication. / Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright© 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

Öz

Bu çalışmada, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının almış oldukları formasyon eğitimine ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışma grubu 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Fırat Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan 184 formasyon öğrencisinden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar ve açıklamaları bilgi ve aydınlanma kaynağı, yeni bir umut, deneyim kazandıran bir uygulama, işkence aracı, zorunluluk, şekillendiren ve biçimlendiren bir uygulama, uygulamaya son verilmesi gereken bir eğitim, kısa süreli bir deneyim, eksikliklerin gidericisi ve hayal kırıklığı kategorileri olmak üzere 10 kategoriye ayrılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre, katılımcılar, formasyonun bilgi ve aydınlanma kaynağı olduğunu ve mesleki eksiklikleri giderdiğini, mesleki açıdan öğretmen adayını şekillendirdiğini, deneyim ve tecrübe kazandırdığını ve öğretmen olmak için mutlaka alınması gereken bir eğitim olduğunu vurgulamaktadırlar. Bununla birlikte, pedagojik formasyon eğitimi uygulamasında ciddi sıkıntılar olduğu (yoğunlaştırılmış eğitim, konaklama problemi, ciddi zaman ve para kaybı, ekonomik sıkıntı) ve uygulamada revizyonlar yapılması ihtiyacı vurgulanmaktadır. Bu sonuca göre katılımcılar, genellikle pedagojik formasyon eğitimi almalarından memnuniyetlerini dile getirmişler ama aksayan yönlerinden de şikâyetçi olduklarını ve programda iyileştirmeler yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Pedagojik formasyon eğitimi uygulamaları devam edecekse, ücretlerin makul seviyelere çekilmesi, öğretmen adaylarının konaklama ve beslenme sorunlarının çözülmesi, formasyon eğitiminin adayların lisans eğitimi zamanında verilmesi ve hızlandırılmış eğitim yerine daha fazla uygulamaya dayalı uzun süreli eğitim verilmesi gerekmektedir.

¹Bu çalışma 21-23 Mayıs 2015 tarihinde düzenlenmiş olan 14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildirin genişletilmiş halidir.

²Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye, e-mail: yusufcelalerol@gmail.com
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-8588-3137

³Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye, e-mail: tyozdemir@gmail.com
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-6474-5915

⁴Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye, e-mail: muhammedturhan66@gmail.com
ORCID ID: orcid.org/0000-0003-4077-6471

⁵Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye, e-mail: mboydak@firat.edu.tr
ORCID ID: orcid.org/0000-0001-5690-6985

⁶Okutman Dr., Fırat Üniversitesi, Enformatik Elazığ, Türkiye, e-mail: hakanpolat@firat.edu.tr
ORCID ID: orcid.org/0000-0002-0271-3747

Anahtar Kelimeler: Metafor, öğretmen yetiştirme, pedagojik formasyon eğitimi, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adayı.

Suggested APA Citation /Önerilen APA Atıf Biçimi:

Erol, Y.C., Özdemir, T.Y., Turhan, M., Boydak Özan, M. ve Polat, H. (2017). Pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforik algıları. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 6(3), 348-364.

Metaphoric Perceptions of Teacher Candidates in Pedagogic Formation about the Program Itself

Abstract

This study aimed to reveal the perceptions of pedagogical formation trainees about the formation education through metaphors and explanations they brought to the metaphors. The study group consists of 184 students who are studying at Firat University during 2013-2014 academic year. Metaphors and explanations that teacher candidates produce are grouped into 10 categories, which are a source of knowledge and enlightenment, a new hope, an experience-giving practice, an instrument of torture, a necessity, an embodiment of shaping and shaping, an education type that should be terminated, a short-term experience, a remedy for deficiencies and frustration. In the study, it is emphasized that the pedagogic formation education is the source of information and enlightenment, fulfills the needs of -training, forms the teacher candidates in terms of vocation, brings experience, and is an obligation to be a teacher. However, it is stated that there are serious problems (e.g. intensive education, accommodation problems, loss of time and money, and economic problems) in the pedagogical formation education, so this education should be revised. According to these results, the participants express the satisfaction of taking education in the pedagogic formation course, but complain the problems in the process, and state that some improvements must be done in the program. If the pedagogic formation education continues, the price must be reduced, the accommodation and nutrition problems must be solved, formation education should be given during undergraduate education of the participants, and a long processed and more practical education must be given instead of accelerated one.

Keywords: Metaphor, teacher education, pedagogic formation program, teacher candidate receiving pedagogic formation education.

Giriş

Gelişmiş ülkeler kaliteli bir eğitim sistemlerinin olması sayesinde çağdaş medeniyetler arasında yerlerini almışlardır. Eğitim sistemleri, uygulamaya konuldukları ülkelerin kültürünü benimseyen ve çağın gereklerine cevap verebilecek bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar (Turan, Yıldırım ve Tıkman, 2016, s. 218). Eğitim sistemlerinin sağlıklı çalışabilmesi için eğitim programının uygulayıcısı olacak ve öğrencileriyle sürekli iletişim halinde olması gerekecek öğretmen adaylarının en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir (Sezgin Nartgün, 2008, s.48). Toplum için önemi tartışılmaz olan öğretmenlik mesleğini toplumun değer yargılarını bilen ve bunu öğrencilerine kazandırmaya azmetmiş, mesleğine âşık, vasıflı, ileri düzey öğretmenlik alan bilgisi ve pedagojik bilgi, genel kültür konusunda kendini yetiştirmiş öğretmenlerin icra etmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleklerin mesleği olarak kabul edilmektedir (Işık, Çıltaş ve Baş, 2010, s. 54) ve çok yönlü gelişmeyi gerektiren bir meslektir (Durmuşçelebi, 2015, s. 748).

Günümüzde ülkenin öğretmen ihtiyacı, eğitim fakülteleri veya eğitim fakültesi dışındaki fakültelerin öğretmenlik alanlarına esas bölümlerinden mezun veya eğitimlerine devam eden bireylerin pedagojik formasyon alarak öğretmen atanması yoluyla yapılmaktadır (Akyüz, 2009). Ayrıca, ihtiyaç halinde pedagojik formasyon eğitimi almamış ancak atama alanıyla ilgili bölümlerden mezun olan bireylerin atandıktan hemen sonra pedagojik formasyon eğitimi verilmesi şartıyla öğretmen olarak atanması yapılabilmektedir (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2014). Pedagojik formasyon eğitimi ise, eğitim fakültesi dışındaki lisans mezunlarının öğretmen olabilmek için rağbet ettikleri alınması zorunlu eğitim sürecidir (Temiz, 2016).

Vasıflı insan kaynağı oluşturmak ve kültür aktarımını sağlayabilmek için gerekli olan nitelikli bir eğitim sistemi için nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmiş olması gerekmekte fakat nitelikli bir eğitim sistemine sahip olması gereken Türkiye’de öğretmen yetiştirme politikasında ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Eğitim fakültesi mezunlarının öğretmen olarak atanmasıyla birlikte, farklı fakülte mezunlarına kısa bir süre içerisinde ve ücret karşılığı pedagojik formasyon eğitimi verilerek eğitim fakültesi mezunları gibi öğretmen olarak atanabilme olanağı sunulmaktadır. Bununla birlikte, pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğretmen adaylarının eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinden daha olumlu mesleki tutumlarının olduğunu ifade eden çalışmalar da bulunmaktadır (Bağçeci, Yıldırım, Kara ve Keskinpalta, 2015).

Üniversitelerin eğitim fakültelerince verilen pedagojik formasyon eğitiminin sağladığı verim hakkında öngöründe bulunabilmede, bu eğitimi almakta olan öğretmen adaylarının görüşlerinin metaforlar ve metaforlara getirdikleri açıklamalar yardımıyla ortaya çıkarılması yardımcı olabilir.

Metaforlar günlük hayatta kullanılan bazı benzetme unsurlarının kullanılarak bir kavramın başka bir kavrama benzetilmesiyle açıklamakta zorluk çekilen bazı durumları açıklamada ve böylece zihinlerdeki durumun ortaya çıkmasında yardımcı olurlar (Gömleksiz, Kan ve Öner, 2012, s. 421) ve bir şeyi başka bir şeyin yerine koyarak açıklama yapma fırsatı sunarlar (Saban, 2004, s. 132). Metaforlar duygusal zekânın bir parçası olarak kabul edilmektedir (Modell, 2009), zihinsel bir gelişim aracı olarak düşünülebilir (Lakoff ve Johnson, 2005) ve olgulara yeni bakış açılarıyla bakılmasına yardımcı olmaktadır (Carpenter, 2008). Kullanılan bir kelime metafor içinde taşıdığı anlamlarla birden çok kelimeyle anlatılabilecek bir olgunun anlaşılmasını sağlayabilir. Çünkü metaforlar tecrübelerin dili olarak kabul edilmektedir (Miller, 1987). Bireylerin düşüncelerinin daha kolay bir şekilde açıklanabilmesine yardımcı olabilir. Metafor kullanımı yeterince anlaşılmamış konuların daha iyi anlaşılmasına ve düşüncelerin özetlenmesine yardımcı olur (Semerci, 2007, s. 133) ve bireyin dünyayı anlamlandırması esnasındaki düşünme ve görme biçimini ele verir (Dündar ve Karaca, 2013, s. 21). Metaforlar karmaşıklığı ve soyutu yeni görüş açılarından görmeye imkân sağlayarak, bilinen bağlamın bilinmeyenlere aktarımını kolaylaştırır (Nalçacı ve Bektaş, 2012, s. 241). Metafor yardımıyla bir kavram ona bir yönden benzeyen başka bir kavram aracılığıyla ifade edilmek istenir (Çelikten, 2006, p.270). Metafor olarak kullanılacak kavramın konusu, kaynağı ve kaynağından konusuna atfedilmek istenen özellikleri ile ilgili sorulara cevap verebilmelidir (Forceville, 2002).

Metaforlar, daha somut kavramlar kullanılarak soyut kavramların anlaşılması kolaylaştırılabilir ve benzetilen ve benzeyen arasında olan benzerliklerden yararlanılarak olay ve olguların daha anlaşılır bir şekilde ifade edilmesine yardımcı

olabilirler (Saban, 2004). Metafor kullanımı, öğretmen adaylarının öğretmen kimliklerinin gelişiminde ve kişisel kimliklerin öğretmen kimliğiyle bağdaştırılmasında yardımcı olmaktadır (Dündar ve Karaca, 2013, s. 30).

Öğretmen olmaya hazırlanan pedagojik formasyon öğrencilerinin aldıkları eğitim ile ilgili kullandıkları metaforlar ve bu metaforlara ilişkin yaptıkları açıklamalar, algılarını daha rahat ifade edebilmelerine ve somut kavramlar aracılığıyla soyut kavramları açıklamalarına katkı sağlayabilir. Bu şekilde öğretmen adaylarının pedagojik formasyon hakkındaki algı, tutum ve bakış açılarının detaylı bir şekilde incelenmesi kolaylaşabilir. Öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitimine ilişkin algılarının açık bir şekilde ortaya konulabilmesinde metafor kullanımının yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma ile pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitimi kavramına ilişkin sahip oldukları algılarını ürettikleri metaforlar yardımıyla belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılan bu çalışmada, öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin algılarının kendi bakış açılarından belirlenmesi amaçlanmıştır. Olgubilim yaklaşımı, insan deneyimlerini çalışmak için oldukça uygundur (Merriam, 2013, s. 26). Nitel araştırmalar, bir sosyal olguyu, ilgili bireylerin bakış açısından görmeye ve bu bakış açısını oluşturan sosyal yapı ve süreçlerin açık bir şekilde irdelenmesine imkân sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırma desenlerinden olan olgubilim deseni de, farkında olunan, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışla irdelenmesi gereken olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim çalışmaları, çoğu zaman bir olguya ilişkin bireysel algıların ortaya çıkarılması ve yorumlanmasında kullanılır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde pedagojik formasyon eğitimi alan, 90'ı erkek 94'ü kadın, 184 pedagojik formasyon öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların 36'sı Tarih, 24'ü İlahiyat, 14'ü İngiliz Dili ve Edebiyatı, 10'u Müzik, 21'i Matematik, 22'si Fizik, 19'u Biyoloji, 10'u Kimya, 24'ü Coğrafya, 4'ü Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmaya katılan pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramıyla ilgili ürettikleri metaforları belirlemek için Eğitim Bilimleri Bölümü'nde görev yapan üç öğretim üyesinden görüş alarak bir form hazırlanmıştır. Hazırlanan form iki aşamalıdır ve ilk aşamasında pedagojik formasyon ile ilgili metafor oluşturmaları, ikinci aşamasında ise üretilen metaforlara ilişkin açıklama yapmaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada "içerik analizi" yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi kurallı kodlamalarla herhangi bir metnin daha küçük içeriklerle sistematik olarak özetlenmesine yardımcı olan bir tekniktir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s. 240). İlk olarak katılımcı görüşleri dijital ortama aktarılmıştır. İkinci etapta, katılımcıların görüşleri detaylı bir incelemeden sonra benzerliklerine göre gruplanmış

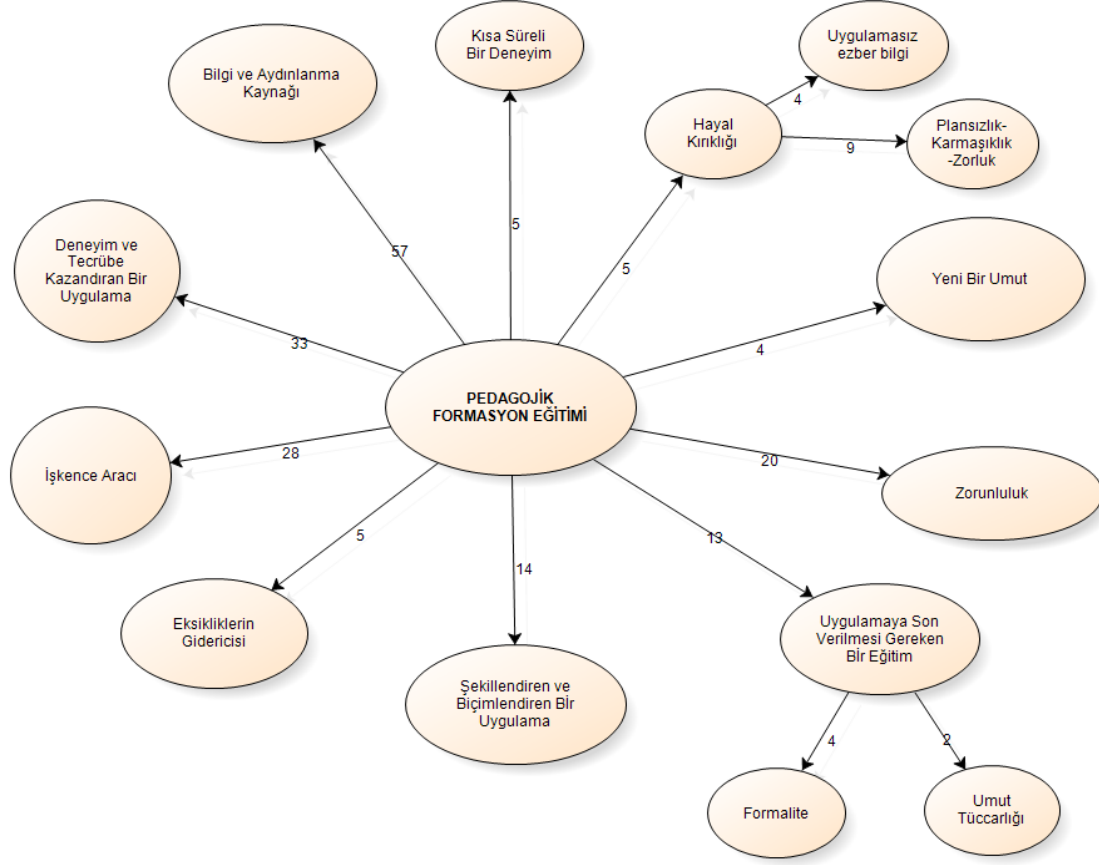
ve temalar oluşturulmuştur. Her bir görüşün, anlamca benzer olan tema veya temalarda yer almasına özen gösterilmiştir. Bazı katılımcı görüşlerinin birden fazla temaya konulabilecek durumda olmasından dolayı toplam görüş sayısı 190'dır ve katılımcı sayısından fazladır. Çalışmada betimsel içerik analizi yaklaşımı kullanılmış, kavramsal yapı belirlenmiş, katılımcıların ürettikleri metaforlara ilişkin açıklamalarından doğrudan alıntılar yapılarak metaforların desteklenmesi amaçlanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış form ile elde edilmiş, her bir katılımcıya bir kod verilmiş (K1, K2, K3, ..., K184 şeklinde) ve daha sonra sayısallaştırılmış ve frekans ve yüzde şeklinde sunulmuştur.

Öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlara ilişkin yaptıkları açıklamaların analiz edilmesi ve yorumlanmasında ilk olarak veriler kodlanarak bilgisayara aktarılmıştır. Daha sonra, metafor analizi tekniğiyle her metafor konusu, kaynağı ve konusu ve kaynağı arasındaki ilişki açısından analiz edilmiş, elemenden geçirilmiş ve tasnif edilmiştir. Üçüncü aşamada benzer görüşler gruplanmış, temalar oluşturulmuş, her bir görüş anlam olarak yakın olduğu tema veya temalara konulmuştur. Doğrudan alıntılar yardımıyla metaforlar desteklenmiştir. Doğrudan alıntılar yardımıyla oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlar ile ilgili yapılan açıklamaların çalışma içinde sunulması ve sonuçların metaforlar ve doğrudan alıntılar ile yorumlamaya çalışılması da geçerliği arttırmaya yardım etmiştir. Son aşamada ise çalışmanın güvenilir olması sağlanmaya çalışılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, araştırmanın sonuçlarının inandırıcılığını sağlamada en önemli ölçütür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel çalışmalarda katılımcılardan elde edilen verilerin raporlanması aşamasında, detaylı bir sunum yapılması, açık ve anlaşılır bir dil kullanılması ve sonuçların elde edilme sürecinin detaylı olarak belirtilmesi geçerliğin sağlanmasında oldukça önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu amaçla her bir kategori için iki katılımcının açıklaması doğrudan alıntı şeklinde aktarılmıştır. Nitel çalışmalarda detaylı açıklamalar ile bulguların yorumlanması ve değerlendirilmesi iç geçerlik ve dış geçerlik koşullarının sağlanmasına yardımcı olduğu için (Miles ve Huberman, 1994) bu çalışmada da ayrıntılı açıklamalar yardımıyla iç ve dış geçerlik sağlanması amaçlanmıştır.

Analiz aşamasında, uzman görüşü alınarak araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amaçlanmıştır. Uzmanlara pedagojik formasyon kavramına dair oluşturulan metaforların oluşturulan kavramsal kategorilere konulmasının uygunluğu hakkında görüş belirtmeleri istenmiş ve "pedagojik formasyon" kavramı ile ilgili 14 metaforun başka bir kategori içerisinde yer almasının daha uygun olacağı, diğer metaforların ise kategorileriyle uyumlu olduğu cevabı alınmıştır. Uzmanların yaptığı kategorilendirmeler ile araştırmacılarca yapılan kategorilendirmeler karşılaştırılmış, görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenmiş ve araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994, s.64) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) yardımıyla hesaplanmıştır. Literatürde nitel çalışmaların güvenilirliğini sağlamak için uzman görüşü ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olması beklenmektedir (Saban, 2009; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Bu çalışmada da araştırmacılar ile uzmanlar arasında 14 görüş ayrılığı olduğu için güvenilirliğin %93 olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilere dayanarak çalışmanın geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

Bulgular

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin aldıkları eğitim ile ilgili algılarını ortaya çıkarmak için kullanılan görüşme formunda ürettikleri metaforlar ve yaptıkları açıklamalar 10 kategoriye ayrılmış ve bu kategoriler şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Pedagojik Formasyon Kavramına İlişkin Bulguların Tematik Gösterimi

Bu kategoriler (bilgi ve aydınlanma kaynağı, yeni bir umut, deneyim ve tecrübe kazandıran bir uygulama, işkence aracı, zorunluluk, şekillendiren ve biçimlendiren bir uygulama, uygulamaya son verilmesi gereken bir eğitim, kısa süreli bir deneyim, eksikliklerin gidericisi ve hayal kırıklığı) şekilde görülmektedir.

Bilgi ve aydınlanma kaynağı kategorisinde öğretmen adayları aldıkları pedagojik formasyon eğitimi sayesinde ve eğitimi veren üniversite öğretim üyelerini de rol model olarak sahip oldukları bilgileri en uygun şekilde öğrencilere nasıl aktarabileceklerini, öğrenciye nasıl davranılması ve nasıl yaklaşılması gerektiğini öğrendiklerini, farklı bakış açıları kazandıklarını, eksikliklerini giderdiklerini ve öğretmen kimliği geliştirdiklerini belirtmektedirler.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K119: "Pedagojik formasyon eğitimi kullanma kılavuzu gibidir; çünkü öğretmene, okul içi ve dışı tüm etkinliklerde öğrenciye yol gösterme amacıyla kullandığı kılavuzdur."

K27: "Pedagojik formasyon eğitimi karanlığı aydınlatan ışık gibidir; çünkü karanlık bir yer ışıkla aydınlatılır. Bu yüzden ışık sunabilmek için de enerji kaynağı gerekir. Öğretmenlik yapabilmek için de bunun eğitimini almak gerekir."

Yeni bir umut kategorisinde pedagojik formasyon atanma umudu azalmış veya kalmamış üniversite mezunlarına veya çalışıp da işinden memnun olmayarak iş değiştirmek isteyen çalışanlara bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K166: *"Pedagojik formasyon eğitimi karanlığın içinde yanan mum gibidir; çünkü 4 yıllık fakülte eğitimimize rağmen kendi eğitimimizi kullanamadığımız bir anda karşımıza çıkmıştır. Bir umuttur. Keşke süresi daha uzun olsaydı da daha verimli olabilseydik."*

K6: *"Pedagojik formasyon eğitimi yolda yürürken pırlanta bulmak gibidir; çünkü benim hayatımda karşıma çıkmış bir şans olduğunu düşünüyorum. Atanma umudum yokken artık bir öğretmen olarak atanabileceğimi düşünüyorum."*

Deneyim ve tecrübe kazandıran bir uygulama kategorisinde bilgilerini nasıl aktaracaklarını bilmeyen öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitimi sayesinde uygulama yapma ve tecrübe kazanma fırsatı yakaladıkları, öğretmenlik mesleğine hazırlık yaptıkları, mesleğin incelikleri hakkında deneyim elde ettikleri ve öğretmen mesleğinin sorumluluklarını yüklenmeye kendilerini hazırladıkları söylenmektedir.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K100: *"Pedagojik formasyon eğitimi çırak yetiştirme gibidir; çünkü öğretmenlik yolunda işe başlayan kişi bir nevi çıraktır. Neyi, nasıl öğreteceğini geçtiği eğitimden sonra bilir. İş biliyordur ama nasıl yapacağını bilmiyordur. Formasyon eğitimi sayesinde bunu kavrar."*

K77: *"Pedagojik formasyon eğitimi öğretmenliğin ilk adımı gibidir; çünkü okulda neler yapacağımızı, nasıl davranacağımızı, öğrencileri en doğru şekilde nasıl yetiştireceğimizi öğretir."*

İşkence aracı kategorisinde kısa bir süreye sıkıştırılmış ve yoğunlaştırılmış pedagojik formasyon eğitiminin olumsuzlukları göze çarpmaktadır. Bu eğitimin üniversite eğitimi bittikten sonra değil de üniversite bitmeden önce alınması gerektiği ve verilmediği için öğretmen adaylarının mağdur olduğu vurgulanmaktadır. Öğretmen adayları kendi yaşadıkları illerden bu eğitim için ayrılmışlar, kalacak yer sorunu yaşamışlardır. Kendi yaşadıkları yerlere yakın üniversitelerde bu eğitimi almak istemektedirler. Bu eğitim için yüksek miktarda ücret alınmasını da öğretmen adayları mağduriyet olarak ifade etmektedirler.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K109: *"Pedagojik formasyon eğitimi işkence gibidir; çünkü sabahtan akşama kadar bir insana ders verilemez. Bu insan fitratına aykırıdır."*

K15: *"Pedagojik formasyon eğitimi azap gibidir; çünkü öğretmen adayı okuduğu dört yıllık lisanstan sonra bu kursu almadan emeği boşa gidiyor. Öğretmen olamıyor ve bu eğitimi de herkes alamıyor. Bu uygulama öğrenciyken verilmediği için azap olarak görüyorum. Kişiler burada mağdur oluyor. Hem maddi hem manevi sıkıntıya giriyor."*

Zorunluluk kategorisinde pedagojik formasyon eğitiminin nitelikli bir öğretmen olunabilmesi, öğretimde verimi arttırmak ve öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştırmak için alınması gerektiği belirtilmiştir. Burada bu eğitimi zorunluluk olarak gören bazı yorumlarda da bu eğitimin öğretmen olabilmek için bir ön şart olduğu dile getirilmiştir.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K129: *"Pedagojik formasyon eğitimi zorunluluk gibidir; çünkü öğretmenlik için gerekli bilgi ve donanuma sahip olmak için bazı derslerin öğrenilmesidir."*

K17: "Pedagojik formasyon eğitimi ekmek gibidir; çünkü öğretmen olmanın temel şartıdır. Tüm eğitimcilerin öğretimde verimi arttırmak, öğrenmeyi kolaylaştırmak, daha iyi bireyler ortaya çıkarmak için alması gerekir."

Şekillendiren ve biçimlendiren bir uygulama kategorisinde ise öğretmen adaylarının aldıkları eğitim sayesinde eksikliklerini giderdikleri ve kendilerini zihinsel ve psikolojik olarak öğretmenlik mesleğine hazırladıkları belirtilmiştir.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K134: "Pedagojik formasyon eğitimi ağaç ilaçlama gibidir; çünkü eksiklerini, hastalıklarını giderir, daha iyi meyvelerin yetişmesini sağlar. Daha iyi bilgilerin öğretmen adaylarınca bilinmesini sağlar."

K156: "Pedagojik formasyon eğitimi inşaat alanı gibidir; çünkü bozuk alanları en iyi şekilde düzeltmek gerekir."

Uygulamaya son verilmesi gereken bir eğitim kategorisinde öğretmen adayları formasyon eğitiminin teori ağırlıklı olup uygulamaya dönük bir eğitim ve verilmesi gereken zamanda verilmediği için istenilen faydayı sağlayamadığı, anlatılanların uygulamaya dönük bilgiler olmadığı için havada kaldığı ve öğretmen adaylarını maddi açıdan sıkıntıya soktuğu için bu sertifika programının kaldırılıp daha planlı ve programlı bir şekilde öğretmenlik mesleğine hazırlanmak istemektedirler. Öğretmen adayları aldıkları bu eğitime angarya gözüyle bakmakta ve bu eğitime sertifika almak için katılmaktadırlar. Bazı öğretmen adayları da öğretmenlik mesleğinin tecrübe kazanılarak yapılabilecek bir meslek olduğunu klasik eğitim yöntemleriyle öğretmen yetiştirilemeyeceğini savunmaktadırlar.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K103: "Pedagojik formasyon eğitimi gereksizlik gibidir; çünkü 3 ayda alacağımız eğitimin çok da faydalı olacağını düşünmüyorum. Deneyimin daha önemli olduğunu düşünüyorum."

K130: "Pedagojik formasyon eğitimi hamallık gibidir; çünkü aldığımız bu eğitim sonucunda ne biz bir yere atanacağız ne de buradaki pedagojik eğitimi okullarda uygulayabileceğiz. Anlayacağınız burada olmak sadece hamallıktır."

Kısa süreli bir deneyim kategorisinde sıkıştırılmış bir programla uygulanan bu eğitiminden istenilen verim alınamadığı ifade edilmektedir. Bazı öğretmen adayları da bu eğitimin kısa sürede ve birçok kişiye aynı anda verilmesinin öğretmen adaylarını öğretmen olarak yetiştirmekten çok öğretmen adaylarını oyalama çabası olarak düşünmektedirler.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K163: "Pedagojik formasyon eğitimi hızlı tren gibidir; çünkü sıkıştırılmış bir programda önemli konular anlaşılmaya çalışılmakta fakat ne kadar verimli olacağı tartışma konusudur."

K180: "Pedagojik formasyon eğitimi fragman gibidir; çünkü, çok çabuk fragman gibi hızlı geçti."

Eksikliklerin gidericisi kategorisinde eğitim fakültesi mezunu olmayan formasyon öğrencilerinin verilen bu eğitimle öğretmenlik mesleğine ilişkin eksik olan yönlerindeki eksiklikleri giderdikleri söylenmiştir.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K13: "Pedagojik formasyon eğitimi çatı gibidir; çünkü biz öğretmen adayları duvarlarımızı örmüşüzdür. Tek eksik çatı kalmıştır. Bu çatıdan kasıt derslerde nasıl

davranmamız gerektiğini, öğrenci ilişkisi nasıl olmalı, neler yapıp yapmamamızı bize öğreten bir çatı gibidir. Bizleri koruyan bir ölçüttür."

K143: *"Pedagojik formasyon eğitimi tamamlayıcı program gibidir; çünkü öğretmenlerin nerde ve nasıl davranacağına yardımcı olmakta ve farkındalığımızı arttırmaktadır."*

Hayal kırıklığı kategorisinde gerçek yaşantılarla formasyon eğitiminde verilen bilgilerin örtüşmediği için işlevsizleştiği ve verimsizleştiği savunulmuştur. Kısa bir süreye sıkıştırılması bilgilerin özümsememesine sebep olmakta ve eğitimi yüzeyselleştirmektedir. Öğretmen adaylarının mutlaka alması gereken bu eğitimin plansız olarak verilmesi dolayısıyla öğretmen adaylarının beklentilerini karşılayamamaktadır.

Bu kategoriye ilişkin örnek katılımcı görüşleri şöyledir:

K118: *"Pedagojik formasyon eğitimi kağıt üzerinde evlilik gibidir; çünkü doçentlerin hayal ettikleri bir ortam yok. Kendilerini kandırmaktan başka hiçbir şey yapmıyorlar. Keşke Fırat Üniversitesi biraz daha empati yapabilse formasyon öğrencileri için çünkü tüm hevesleri kırdılar ve gelecek nesil için hayat enerjisi olmayan bir öğretmenler ordusu ürettiler. Bu programda yaşadıklarımızdan siz sorumlusunuz ve öğrencilerimiz de kurbanlarıdır."*

K107: *"Pedagojik formasyon eğitimi demlenmiş çay gibidir; çünkü kısa süre içerisinde bir çok bilginin özümlemeden aktarılması bizim için yarardan ziyade zarar gibidir. Zira bir şeyler öğreniyoruz ama bu bilgiler yüzeysel kalıyor, özümleme yapacak zaman yok. Bilgiler tam oturmadiği için karıştırma hatta bazen yanlış anlama ve uygulamaya sebep olabiliyor."*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de öğretmen yetiştirmek için kurulmuş eğitim fakülteleri bulunmasına rağmen eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden de pedagojik formasyon eğitimi verilerek öğretmen ataması yapılabilen diğer fakülte mezunu öğrencilerinin öğretmen olmak için almaları zorunlu olan pedagojik formasyon eğitimine (Ayvaz Tuncel, 2016, s. 325) ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla belirlemek pedagojik formasyon eğitiminin niteliğine ilişkin yorum yapabilmemizi kolaylaştırabilir.

Bu çalışmada, pedagojik formasyon öğrenimi gören 184 öğretmen adayının pedagojik formasyon kavramına ilişkin metafor oluşturmaları ve benzetme yapmak için oluşturdukları metaforları da açıklama ile detaylandırmaları talep edilmiştir. Böylece, eğitim fakültesi dışındaki fakültelerde lisans eğitimi almış bireylerin, aldıkları eğitim hakkındaki algılarının öğrenilmesi beklenmiştir. Aldıkları eğitim vesilesiyle öğretmen olmaya hak kazanan formasyon öğrencilerinin, aldıkları eğitimin niteliği ile ilgili algılarının, pedagojik formasyon eğitimi sürecinin değerlendirmesine yardımcı olabilecek bulgulara ulaşılmıştır.

Görüşleri alınan formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar ve açıklamalarında, pedagojik formasyondaki uygulama eksikliklerinden, kısa sürede verilmesinden, formalite oluşundan, plansız bir şekilde uygulanışından ve umut tüccarlığından şikayet etmişler ve pedagojik formasyonun eksik yönlerini vurgulamışlardır. Demirtaş ve Kırbaç (2016) tarafından yapılan araştırma bu bulguları destekler niteliktedir. Frekansları düşük de olsa, bu düşünceler pedagojik formasyon eğitimi uygulamasında ciddi sıkıntılar olduğunu ve formasyon eğitimi alanların memnuniyetsizliğini göstermekle beraber, uygulamada revizyonlar yapılması ihtiyacını göstermektedir. Sezgin Nartgün’ün (2008, s.55) eğitim

fakültesi son sınıf öğretmen adaylarının pedagojik formasyon hakkındaki görüşlerini içeren çalışmasında, öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitiminin teorik açıdan yeterli fakat uygulama açısından yetersiz olduğunu düşündüklerini belirtmektedir. Bu durum öğretmen yetiştirirken uygulamaya daha fazla önem verilmesi gerektiğini göstermektedir. Durmuşçelebi (2015), pedagojik formasyon eğitimi programının etkililiğini incelediği araştırmasında öğretmen adaylarının eğitimin etkililiğine çok fazla inanmadıklarını ve eğitimde hedeflenen başarının tutturulamadığını belirtmektedir. Sever, Aktaş, Şahin ve Tunca (2015) da, pedagojik formasyon öğrencilerinin meslek hayatlarına başladıklarında karşılaşabileceklerini düşündükleri sorunlar ile ilgili yaptıkları çalışmalarında, karşılaşabilecekleri sorunların çözümünde formasyon eğitiminde aldıkları eğitimin katkısının olmayacağını düşündüklerini ifade etmektedirler. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015, s. 383) ve Demirtaş ve Kırbaç (2016) da, formasyon öğrencilerinin eğitim süresinin yeterli olmadığını düşündüklerini belirtmektedirler. Taneri'nin (2016, s.1009) ve Temel, Altınkök ve Kayışoğlu (2016) ve Demirtaş ve Kırbaç (2016), çalışmalarında, pedagojik formasyon programına katılan öğretmen adayları, verilen eğitim sürecinde yeterli uygulama yapılmamasından şikayetçi olduklarını ve verilen eğitimin niteliğinin yükseltilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Ayrıca pedagojik formasyonu yeni bir umut olarak görenlerin kendi işlerinden memnun olmayan meslek sahiplerinin iş değiştirmek için formasyonu bir araç olarak gördükleri veya daha önce formasyon almakta zorlandıkları ancak sık aralıklarla verilmeye başlanan formasyon eğitimi sayesinde formasyon eğitimi alabildikleri söylenebilir. Temel, Altınkök ve Kayışoğlu (2016) pedagojik formasyon alan beden eğitimi öğretmeni adaylarının bu eğitimi devlette istihdam olanağı olarak algıladıklarını belirtmişlerdir. Polat'ın (2014) bir mesleğe sahip olan pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerini araştırdığı çalışmasında, katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelme nedenlerinin, bu mesleğe karşı ilgisinin olması, mesleğin çalışma koşullarının rahat olduğuna inanması ve zorunluluk hissetmeleri olduğunu saptamıştır. Sezgin Nartgün ve Gökçer (2014, s. 64) de, formasyon öğrencilerinin yaşadıkları yoğun gelecek kaygısı ve bir an önce ekonomik bağımsızlık kazanarak ailesine yük olmaktan kurtulma duygusuyla, lisans mezunu oldukları alanda istihdam edilmek için çabalamak yerine pedagojik formasyon eğitimine yöneldiklerini dile getirmişlerdir. Gülbahçı Dede ve Akkoç (2016, s. 200) ise, pedagojik formasyon öğrencilerinin aldıkları eğitimi meslek seçiminde iş olanaklarını arttırma olarak gördüklerini ifade etmektedirler. Pedagojik formasyon eğitimi, gelecek kaygısı yaşayan lisans mezunlarına umut kaynağı olmuş olabilir.

Diğer bir olumsuz görüş ise pedagojik formasyonu işkence aracı olarak gören öğretmen adaylarının görüşüdür. Formasyon eğitiminin işkence aracı olarak görülmesinde uygulanan yoğunlaştırılmış eğitimin etkisi olmakla beraber, öğretmen adaylarının kalacak yer probleminin olması, ciddi zaman ve para kaybı yaşamaları, pedagojik formasyon eğitimini gereksiz görmeleri ve ekonomik olarak öğrencileri yük getirmesi gösterilebilir. Dünder ve Karaca (2013) da formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalarında pedagojik formasyon programı hakkında algıları olumsuz olan formasyon öğrencilerinin verilen eğitimi yetersiz ve verimsiz gördüklerini, formasyon eğitimine bir zorunluluk olarak devam ettiklerini ve aslında

kendi fakülte ve bölümlerinde verilen derslerin yeterli olduğunu savunduklarını belirlemişlerdir. Eğitim fakültesi mezunu olmayan pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerine eğitim veren fen-edebiyat fakültesinde görev yapan öğretim üyeleri ise verimli bir pedagojik formasyon eğitimi bir gereklilik olarak görmektedirler (Yüksel, 2011).

Katılımcılar, pedagojik formasyona ilişkin olumlu görüşlerinde ise, formasyonun bilgi ve aydınlanma kaynağı olduğunu ve mesleki eksiklikleri giderdiğini, mesleki açıdan öğretmen adayını şekillendirdiğini, deneyim ve tecrübe kazandırdığını ve öğretmen olmak için mutlaka alınması gereken bir eğitim olduğunu vurgulamaktadırlar. Dündar ve Karaca'nın (2013) çalışmasında da katılımcıların % 23'ünün pedagojik formasyon eğitimi hakkında olumlu beklenti ve tutuma sahip olduğunu ve olumlu tutuma sahip katılımcıların pedagojik formasyon eğitimi süreciyle öğretmenlik mesleğine adım atabileceklerini, mesleki açıdan kendilerini geliştireceklerini ve kendi fakültelerinde aldıkları eğitimin eksikliklerinin bu eğitim vasıtasıyla giderileceğini düşündüklerini belirtmektedirler. Altınkurt, Yılmaz ve Erol (2014) ve Bağçeci, Yıldırım, Kara ve Keskinpalta (2015, s.318), pedagojik formasyon eğitiminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon sağlamasında ve olumlu tutum geliştirmesine katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015, s.383), yaptıkları çalışmalarında, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik öz-yeterlik inançlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlar ve bunu pedagojik formasyon eğitiminin öğrencilerin öğretmenlik yeterliklerini kazanmasına yardımcı olduğu şeklinde yorumlamışlardır. Yapıcı ve Yapıcı (2013) da öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin ürettikleri metaforları inceledikleri araştırmalarında elde edilen metaforları olumsuz, olumlu ve nötr olmak üzere 3'e ayırmışlardır. Çalışmaya göre olumsuz metaforlar; zorunluluk, boşa harcanmış zaman, eziyet, özlem, yetersizlik, zahmet ve para; olumlu metaforlar; hazırlık, umut, ekonomik özgürlük ve anneliktir. Nötr metaforlar ise; ön şart, psikoloji ve ilk adım olarak belirtilmiştir. Yapıcı ve Yapıcı (2013), olumsuz metaforları öğretmen adayının mesleğine ilişkin tutumuyla, formasyon eğitimi veren öğretim üyelerinin hal, tavır ve davranışlarıyla ve ciddi maddi kayıplar ile ilgili olabileceğini savunmuşlar; olumlu metaforların ise pedagojik formasyonu öğretmen olmak için bir araç olarak görmelerinden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Kiraz ve Dursun (2015) "Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Aldıkları Eğitime İlişkin Algıları" isimli çalışmalarında katılımcıların formasyon eğitimi almanın öğretmen olmayı kolaylaştırdığını ve yasal bir zorunluluk olduğu için bu eğitimi aldıklarını düşündüklerini ifade etmektedirler.

Çalışmanın bulgularına göre, eğitim fakültelerinde uygulanan öğretmen yetiştirme politikalarının ve formasyon programları içeriklerinin yeniden yapılandırılması gerektiği söylenebilir. Pedagojik formasyon eğitimi uygulamaları devam edecekse, uygulamaya daha fazla önem verilmesi, ücretlerin makul seviyelere çekilmesi, öğretmen adaylarının konaklama ve beslenme sorunlarının çözülmesi, öğrencilere lisans eğitimi esnasında pedagojik formasyon eğitimi alma hakkı tanınması ve hızlandırılmış uygulamalara son verilmesi gerekmektedir. Süral ve Sarıtaş (2015) da, çalışmalarında pedagojik formasyon öğrencilerinin aldıkları eğitimin lisans eğitimleri sırasında verilmesini istediklerini söylemişlerdir. Fen-edebiyat fakültesi öğretim üyeleri de pedagojik formasyon eğitiminin gerekli olduğunu ancak

öğrencilerin bu eğitimi lisans eğitimi esnasında almaları gerektiğini savunmaktadırlar (Yüksel, 2011).

Bu çalışma Fırat Üniversitesi'nde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının görüşleri ile sınırlıdır. Başka çalışma gruplarıyla da aynı konu üzerinde çalışmalar yapılması öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin algılarının ortaya çıkarılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca eğitim fakültesi öğrencilerinin bu konu hakkındaki algıları ile formasyon öğrencilerinin algılarının karşılaştırılması da literatüre katkı sağlayabilir. Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmen olarak görev yapmaya başladıktan belli bir süre sonra aldıkları formasyon eğitimine ilişkin algılarının zaman içerisinde farklılaşmalar yaşayıp yaşamadığının da tespiti yapılabilir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi (Gözden Geçirilmiş 15. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Altınkurt, Y., Yılmaz, K., ve Erol, E. (2014). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), ss. 48-62.
- Ayvaz Tuncel, Z. (2016). Pedagojik formasyon sertifika programında Türk eğitim tarihi dersinin yeri ve önemine ilişkin öğrenci görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 315-329.
- Bağçeci, B., Yıldırım, İ., Kara, K. ve Keskinpalta, D. (2015). Pedagojik formasyon ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 307-324. <https://doi.org/10.17556/jef.52416>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Carpenter, J. (2008). Metaphors in qualitative research: Shedding light or casting shadows?. *Research In Nursing And Health*, 31(3), 274 - 282. <https://doi.org/10.1002/nur.20253>
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283.
- Çocuk, H. E., Yokuş, G. ve Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 373-387.
- Demirtaş, H. ve Kırbaç, M. (2016). Pedagojik formasyon sertifika programı öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimine ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 138-152.
- Durmuşçelebi, M. (2015). Öğretmenlik eğitimi programının etkililiği. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 747-766. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2015.041>
- Dündar, H. ve Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.

- Erdem, E. ve Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 81-87.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34(1), 1-14. [https://doi.org/10.1016/S0378-2166\(01\)00007-8](https://doi.org/10.1016/S0378-2166(01)00007-8)
- Gömleksiz, M., N., Kan, A., Ü. ve Öner, Ü. (2012). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 419-436.
- Gülbağcı Dede, H. ve Akkoç, H. (2016). Pedagojik formasyon ve eğitim fakülteleri lisans programlarına katılan matematik öğretmeni adaylarının mesleki kimliklerinin karşılaştırılması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(1), 188-206. <https://doi.org/10.16949/turcomat.69917>
- Işık, A., Çiltaş, A. ve Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 53-62.
- Kartal, T. ve Afacan, Ö. (2013). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- Kiraz, Z. ve Dursun, F. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1008-1028. <https://doi.org/10.17860/efd.37544>
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil.* (çeviren g. Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. ed. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M., B., and Huberman, A., M. (1994). *Qualitative data analysis: An expended sourcebook (2nd ed)*. California: Sage Publications.
- Miller, S. (1987). Some comments on the utility of metaphors for educational theory and practice. *Educational Theory*, 37(3), 219-227. <https://doi.org/10.1111/j.1741-5446.1987.00219.x>
- Modell, A. H. (2009). Metaphor - the bridge between feelings and knowledge, psychoanalytic inquiry. *A Topical Journal For Mental Health Professionals*, 29(1), pp. 6-11.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 239-258.
- Polat, S. (2014). Bir mesleğe/işe sahip olan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelme nedenleri. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 128-144. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v11i1.2740>
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 55, 459-496
- Semerci, Ç. (2007). "Program geliştirme" kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 125-140.

- Sever, D., Aktaş, B., Şahin, S. ve Tunca, N. (2015). Pedagojik formasyon sertifika programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine başladıklarında karşılaşılabileceklerini düşündükleri sorunlar. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(2), 1-23.
- Sezgin Nartgün, Ş. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim kurullarına öğretmen atama esasları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 47- 58. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.56142>
- Sezgin Nartgün, Ş. ve Gökçer, İ. (2014). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleklerine, geleceklarine, istihdamlarına ve eğitim politikalarına ilişkin metaforik algıları. *E-International Journal of Educational Research*, 5(4), 57-69.
- Süral, S. ve Sarıtaş, E. (2015). Pedagojik formasyon programına katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterliklerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 62-75.
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Turan, M., Yıldırım, E. ve Tıkman, F. (2016). Öğretmen adaylarının eğitim ve bazı temel kavramlara ilişkin metaforik algıları. *Education Sciences (NWSA)*, 11(5), 217-242.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2014). Öğretmenlik alanları. *Atama ve Ders Okutma Esasları*, Şubat, 2014.
- Taneri, P. O. (2016). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyon sertifika programının niteliği hakkındaki görüşleri (Çankırı ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 997-1014.
- Temel, C., Altınkök, M. ve Kayışoğlu, N. B. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi uygulamasının beden eğitimi öğretmenliğine yansımaları. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1862-1872. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3715>
- Temiz, E. (2016). Pedagojik formasyon alan müzik öğretmeni adaylarının mesleki yeterlikleri. *Turkish Studies*, 11(3), 2165-2174. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9139>
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2013). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforları. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1421-1429.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yüksel, S. (2011). Fen- edebiyat fakültesi öğretim üyelerinin öğretmen yetiştirme sistemine ilişkin düşünceleri (Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 179-198.

Summary

Introduction

Today, the need for teachers of the country is satisfied through graduates of education faculties or pedagogical formation programs (Akyüz, 2009). Knowing what pedagogical formation trainees think about pedagogical formation education can help us to have information about the efficiency of pedagogical formation programs. What the teacher candidates think about pedagogical formation education they have

received can be learned from metaphors and explanations of metaphors which were produced about pedagogical formation education. With using metaphor, a concept is tried to be explained with the help of another concept which is tried to establish a similarity with it (Çelikten, 2006, p. 270).

The metaphors used by pedagogical formation students about pedagogical formation education and their explanations to these metaphors can help them to express themselves more easily and to explain abstract concepts using concrete concepts and enable to examine the teacher candidates' perceptions, attitudes and perspectives of pedagogical formation in detail. For this reason, metaphorical research in different samples is required in order to be able to examine perceptions of prospective teachers about pedagogical formation education in depth.

Method

Qualitative research has been adopted in this study. In this respect, phenomenology is used as qualitative research methods. The study group consists of 184 teacher candidates, 90 of which are male and 94 of which are female, in the Faculty of Education of Fırat University during the spring semester of 2013-2014 academic year. "Content analysis" method, which is designed in line with the qualitative research approach, was used in this research.

In order to ensure the reliability of the study, expert opinion has been consulted to confirm that the produced metaphors associated with the concept of pedagogical formation correctly represent the specified conceptual category.

Results

The metaphors and explanations used in the interview form which was used to determine the perceptions of pedagogical formation education received by pedagogical formation trainees were divided into 10 categories.

In the category of information and enlightenment, prospective teachers indicate that they learn how to transfer the knowledge in the most appropriate way to the students, how to treat and how to approach to the students, how to gain different perspectives, how to make up deficiencies and how to develop teacher identity through pedagogical formation education.

In a new hope category, pedagogical formation is considered as an opportunity to find a new job for unemployed university graduates or the individuals who want to change jobs because of being not satisfied with their work.

In the category of an application that gives experience, teacher candidates who do not know how to transfer their knowledge to students have said that they have the opportunity to practice and gain experience through pedagogical formation education

In the category of torture tool, the shortcomings of the compacted and intensified pedagogical formation training are puzzling.

In the category of necessity, teacher candidates think that pedagogical formation education has to be taken to be a qualified teacher, to increase the efficiency in teaching and to facilitate teaching and learning.

In the category of an application that shapes, it has been stated that the teacher candidates make up their deficiencies thanks to the education they receive and prepare themselves mentally and psychologically for the teaching profession.

In the category of an application that should be terminated, the prospective teachers want to be removed from the certificate program and they want to prepare for the teaching profession in a more planned and programmed way because the candidates have suffered from financial difficulties.

It is stated that the desired efficiency cannot be obtained from this training which is applied with a compressed program in the category of short-term experience.

In the category of elimination of deficiencies, it is said that the students who have not graduated from the education faculty have deficiencies in the missing aspects of the teaching profession.

It has been argued that in the frustration category, the information given in the formation training does not overlap with real life and therefore it becomes dysfunctional and ineffective.

Discussion

Determining the perceptions of teachers' candidates educated in pedagogical formation education about pedagogical formation education can help to evaluate the quality of pedagogical formation education.

The pedagogical formation students complained about lack of practice in the pedagogical form, short-time delivery, formality, unplanned implementation, and hope merchandise, and stressed the incomplete aspects of pedagogical formation. The research conducted by Demirtaş and Kırbaç (2016) supports this finding. Durmuşcelebesi (2015) states that prospective teachers do not believe in the effectiveness of formation education and that the targeted achievement in education cannot be achieved with/through this education.

In addition, those who think of pedagogical formation as a new hope see the formation as a tool to change jobs. Sezgin Nartgün and Gökçer (2014, p. 64) also stated that formation students are experiencing intense future anxiety and want to get rid of the burden on the family by gaining economic independence as soon as possible. Therefore, instead of striving for employment on the field where they graduate, they are turning to pedagogical formation education.

Problems of staying place, serious time and money loss, understanding pedagogical formation as an unnecessary education, and bringing economical load to students are the reasons of formation education to be seen as a tool of torture. Dündar and Karaca (2013) also determined that the students who had negative perceptions about the pedagogical formation program saw that the education given to the students was inadequate and inefficient.

Pedagogical Implications

According to the results of the study, the contents of teacher education policies and formation programs applied in educational faculties should be restructured. More attention should be given to the application, fees should be drawn to reasonable levels, accommodation and nutrition problems of teacher candidates should be solved, pedagogical education course should be given to teacher candidates during undergraduate education, and accelerated applications should be terminated.

Studying on the same topic with other groups can help to uncover the perceptions of teacher candidates about pedagogical formation. In addition, the

comparison of the perceptions of the students of the education faculty with the perceptions of the students of the formation may contribute to the literature.

Yazar Bilgileri/Authors' Biodata

Yusuf Celal Erol is a research assistant at Fırat University Education Faculty. He continues his PhD studies in the areas of educational management.

Yusuf Celal EROL Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisidir. Eğitim Yönetimi alanında doktora öğrencisidir ve bu alanda bilimsel çalışmalar yapmaktadır.

Tuncay Yavuz Özdemir is an assistant professor at the Department of Educational Administration of Fırat University, Faculty of Education.

Tuncay Yavuz ÖZDEMİR Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı'nda Yardımcı Doçent Doktor olarak çalışmaktadır.

Muhammed Turhan is an associate professor at the Department of Educational Administration of Fırat University, Faculty of Education.

Muhammed TURHAN Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı'nda Doçent Doktor olarak çalışmaktadır.

Mukadder Boydak Özan is a professor at the Department of Educational Administration of Fırat University, Faculty of Education.

Mukadder BOYDAK ÖZAN Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı'nda Profesör Doktor olarak çalışmaktadır.

Hakan Polat is a lecturer at the Department of Informatics at Fırat University. He completed his doctorate in educational administration.

Hakan POLAT Fırat Üniversitesi Enformatik Bölümü'nde okutman olarak çalışmaktadır. Eğitim Yönetimi alanında doktora yapmıştır.